

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА

***Анотація.** У статті розглянуто сучасний стан розвитку галузі тваринництва, досліджено динаміку основних виробничих показників, а також запропоновано заходи щодо поліпшення розвитку галузі тваринництва на перспективу.*

***Ключові слова:** молочне скотарство, виробництво м'яса, переробні підприємства, племінні підприємства, бюджетна дотація, економічна ефективність.*

Постановка проблеми. Тваринництво є основною галуззю сільського господарства. Його функціональне призначення полягає в забезпеченні населення молоком, різними видами м'яса, вовною, яйцями тощо. Проте впродовж останніх двадцяти років у його розвитку намітилися негативні тенденції. Не зважаючи на зростання обсягів виробництва окремих видів продукції, погіршується її структура, яка не завжди відповідає потребам населення регіону. У зв'язку з цим постає необхідність проведення відповідних досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі сторони проблеми розвитку тваринництва у сільськогосподарських підприємствах знайшли відображення в публікаціях Біттера О.А., Бойка В.І., Месель-Веселяка В.Я., Місюка М.В., Цимбал В.О., Шолудько О.В., Якубів В.М., Яціва І.Б. та інших вчених. Однак не всі аспекти розвитку тваринництва у сільськогосподарських підприємствах розглянуто детально, що вимагає подальших досліджень.

Формулювання цілей статті. Висвітлення сучасного стану галузі тваринництва України та Запорізької області. Розробка заходів щодо нарощування поголів'я худоби та птиці та виробничих показників галузі тваринництва на перспективу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Тваринництво розглядається як стратегічно важлива галузь у загальній структурі сільського виробництва, де його частка складає близько 40% у валовому виробництві господарств області. Галузь має не тільки виробниче, а й соціальне, політичне та стратегічне значення, бо тваринництво - це зайнятість сільського населення, виробництво

необхідних продуктів харчування, забезпечення харчової та переробної промисловості сировиною.

Загалом показники виробництва в тваринництві залишаються стабільними протягом останніх років, хоча за деякими показниками відбувається незначне зниження. За підсумками I кварталу 2012 року в 19 регіонах збільшилось виробництво молока всіма категоріями господарств, а сільськогосподарськими підприємствами – у всіх регіонах без винятку. Виробництво молока в I кварталі поточного року збільшилось на 64,3 тис. тонн, або на 3,2% і становить 2,063 млн тонн. Збільшення відбулося, в першу чергу, за рахунок сільгосп підприємств, якими вироблено 566,3 тис. тонн молока, що на 74,3 тис. тонн (15,1%) більше. У господарствах населення виробництво молока, навпаки, зменшилось на 10 тис. тонн (0,7%) і становить 1,498 млн тонн.

Загальне надходження молока на переробні підприємства зросло майже на 10%, а від сільськогосподарських підприємств - на 19% порівняно з відповідним періодом минулого року і становить: загальне - 957,8 тис. тонн, з них від сільгосп підприємств - 509,7 тис. тонн, що складає 52,6% від загального обсягу молочної сировини, яка надходить на переробку.

За I квартал 2012 року всіма категоріями господарств реалізовано на забій 732 тис. тонн худоби та птиці в живій вазі, що на 14,5 тис. тонн (1,9 %) менше до відповідного періоду минулого року. На сьогодні відбувається нарощування ресурсу виробництва м'яса. Так, обсяги вирощування м'яса ВРХ у сільгосп підприємствах збільшено на 6%, а свинини – на 3%. Тобто, худоби та свиней утримується більше, ніж реалізується на забій. Водночас, підвищується продуктивність тварин. Так, надій молока на одну корову зріс на 17% проти минулого року, прирости ВРХ – на 7%, а свиней – на 10%.

Задля стимулювання розвитку молочного скотарства на сьогодні продовжується робота щодо залучення інвестицій. Загалом до кінця року планується запустити нових 66 молочнотоварних комплексів, що дасть змогу утримувати 49,6 тис. голів дійного стада. Крім того, планується реконструювати 147 комплексів, що дасть змогу майже удвічі збільшити їх

потужність (до 59,8 тис. голів дійного стада) [3].

У галузі тваринництва Запорізької області за I квартал 2012 року всіма категоріями господарств області реалізовано на забій у живій вазі 23,7 тис. тонн м'яса худоби і птиці, вироблено 49,8 тис. тонн молока та 170,4 млн. штук яєць. У порівнянні з відповідним періодом 2011 року виробництво м'яса залишилося на рівні минулого року (100%), виробництво молока майже досягло рівня 2011 року (99,8 %), виробництво яєць збільшилося на 12,1 млн. штук (на 7,6 %).

Поголів'я великої рогатої худоби скоротилася на 2,3 тис. голів (-1,9%), у тому числі корів на 0,6 тис. голів (-1,0%), птиці на 15,1 тис. голів (-0,3%), поголів'я свиней на 45,0 тис. голів (-11,9 %).

Найбільший спад поголів'я корів допустили господарства Приазовського, Бердянського, Новомиколаївського, Куйбишевського та Чернігівського районів. Найбільшого скорочення поголів'я свиней допустили господарства Бердянського, Веселівського, Новомиколаївського, Куйбишевського та Пологівського районів [4].

Мінагрополітики розробило та впроваджує низку заходів, що дадуть змогу підтримати стабільність виробництва у тваринництві. Одним із таких заходів є виплата коштів за утримання великої рогатої худоби господарствам населення. Кабінетом Міністрів прийнято рішення про запровадження виплати спеціальної бюджетної дотації фізичним особам за утримання ними молодняку великої рогатої худоби, який народився в їх господарствах, та його збереження.

Спеціальна бюджетна дотація виплачується за утримання молодняку ВРХ, який на момент подання фізичним особами відповідних документів у перший раз, досяг певного віку у розмірі: за молодняк ВРХ 3-5 міс. – 250 грн/голову, за молодняк 6-8 міс. – 500 грн/голову, за молодняк 9-11 міс. (включно) – 750 грн/голову. У подальшому спеціальна бюджетна дотація виплачується фізичним особам за збереження молодняку ВРХ у розмірі 250 гривень за кожні наступні три місяці його утримання до досягнення 11 місячного віку.

Відповідно до розрахунків, запровадження цього механізму дасть змогу збільшити поголів'я корів у населення на 670 тис. голів. Одночасно буде здійснена підтримка відгодівлі 770 тис. голів бичків, що забезпечить виробництво 160 тис. тонн яловичини.

Одночасно зі стимулюванням збільшення поголів'я худоби у господарствах населення розробляються заходи підтримки для створення молочарських кооперативів. Так, підготовлені пропозиції щодо внесення змін до законодавства, якими передбачається, зокрема, надати сільськогосподарським обслуговуючим кооперативам, а також їх об'єднанням статусу неприбуткових. Передбачається звільнити від сплати податку на доходи фізичних осіб власників земельних паїв, які реалізують власно вирощену продукцію.

Слід також нагадати, що чинним порядком передбачено надання кооперативам на конкурсних засадах безповоротної фінансової підтримки у розмірі 90% вартості техніки, устаткування та обладнання вітчизняного виробництва, зокрема, доїльних апаратів, танків-охолоджувачів тощо.

Також чинними порядками передбачається надання компенсації відсоткової ставки за коротко-, середньо- та довгостроковими кредитами, залученими на покриття виробничих витрат, пов'язаних із закупівлею кормів, сировини та інгредієнтів для виробництва комбікормів, молодняка сільськогосподарських тварин та на придбання племінної худоби [3].

З метою нарощування поголів'я сільськогосподарських тварин і птиці в підприємствах Запорізької області, збільшення обсягів виробництва молока, м'яса та яєць пропонується [4]:

1. Головам районних державних адміністрацій взяти під особистий контроль збереження поголів'я худоби та птиці, здійснити комплекс організаційних заходів щодо проведення робіт із заготівлі кормів для сільськогосподарських тварин згідно з зоотехнічними нормами, сприяти забезпеченню кормами поголів'я худоби та птиці особистих підсобних господарств населення.

2. Племінним підприємствам необхідно посилити контроль за якістю надання сервісних послуг з питань селекції та відтворення сільськогосподарських тварин господарствам усіх форм власності, продовжити роботу з проведення закупівлі сільськогосподарськими підприємствами телиць в особистих селянських господарствах для вирощування, з подальшим введенням їх в основне стадо.

3. Запорізькій філії ДП «Агентство з ідентифікації і реєстрації тварин» активізувати проведення робіт з ідентифікації та реєстрації тварин у господарствах усіх форм власності, забезпечити виконання планів ідентифікації та реєстрації тварин на сільськогосподарських підприємствах та особистих господарствах населення області.

4. Головному управлінню ветеринарної медицини в Запорізькій області вжити заходів щодо вдосконалення ветеринарного обслуговування на селі, забезпечити своєчасне проведення планових протиепізоотичних заходів та ветеринарно-санітарних робіт на тваринницьких фермах.

5. Головному управлінню агропромислового розвитку обласної державної адміністрації сприяти збереженню маточного поголів'я великої рогатої худоби, свиней та птиці, надавати сільськогосподарським товаровиробникам інформаційні послуги щодо закупівлі племінного молодняка худоби та птиці, забезпечити своєчасне використання коштів за бюджетною програмою «Державна підтримка галузі тваринництва» та обласною Програмою розвитку сільського господарства Запорізької області.

Висновки. Тваринництво є, безумовно, важливою галуззю сільського господарства. Більшість показників виробництва в тваринництві залишаються майже стабільними на протязі останніх років. Проте необхідно продовжувати роботу для стабілізації та нарощування виробництва в цій галузі.

Література:

1. Біттер О. А. Економічна ефективність виробництва продукції тваринництва в сільськогосподарських підприємствах : [монографія] / Біттер О. А., Ковальова Г. В., Мазуренко О. В. – Івано-Франківськ : Вежа, 2011. – 184 с.
2. Добровольська С.Р. Розвиток тваринництва в сільськогосподарських підприємствах: зміни у структурі галузі // Сталий розвиток економіки. – 2012. № 2. – С. 173-176.
3. Розвиток галузі тваринництва, державна підтримка виробників тваринницької продукції – МінАПП [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://agroua.net/news/news_38608.html
4. Розпорядження Запорізької обласної державної адміністрації від 19.04.2012 р. N 188 «Про стан справ у галузі тваринництва та заходи щодо нарощування поголів'я худоби та птиці».

***Аннотація.** В статті розглянуто сучасне становище розвитку галузі тваринництва, досліджено динаміку основних виробничих показників, а також запропоновано заходи щодо покращення розвитку галузі тваринництва на перспективу.*

***Ключеві слова:** молочне скотарство, виробництво м'яса, переробляючі підприємства, племенні підприємства, бюджетна дотація, економічна ефективність.*

Annotation

***Raising of task.** Illumination of the modern state of industry of stock-raising of Ukraine and Zaporozhia area. Development of measures is on the increase of total number of livestock of cattle and bird and production indexes of industry of stock-raising on a prospect.*

***Research results.** On results And in 19 regions the production of milk was increased the quarter of 2012 all of categories of economies, and by agricultural enterprises – in all of regions without an exception. Production of milk in And quarter of cy increased on 64,3 thousands of tons, or on 3,2% and makes 2,063 million tons. An increase took a place, above all things, due to сільгоспідприємств which 566,3 thousands of tons of milk are mined-out, that on 74,3 thousands of tons (15,1%) anymore. In the economies of population the production of milk, opposite, diminished on 10 thousands of tons (0,7%) and makes 1,498 million tons.*

The general receipt of milk on processing enterprises grew almost on 10%, and from agricultural enterprises - on 19% comparatively with the proper period last year and makes: general - 957,8 thousands of tons, from them from сільгоспідприємств - 509,7 thousands of tons, that is 52,6% from the general volume of suckling raw material which acts on processing.

At And the quarter of 2012 is realized all of categories of economies on a backwall 732 thousands of tons of cattle and bird in living weight, that on 14,5 thousands of tons (1,9 %) less than to the proper period last year. For today there is an increase of resource of production of meat. Yes, the volumes of growing of meat of VRKH in сільгоспідприємствах are megascopic on 6%, and pork – on 3%. That, a more than cattle and pigs is contained realized on a backwall. At the

same time, the productivity of animals rises. Yes, hopes of milk on one cow grew on 17% against the last year, нрпосчтм VРKH – on 7%, and pigs – on 10%.

In accordance with calculations, introduction of the special budgetary grant for maintenance a sapling VРKH will enable to increase the total number of livestock of cows in a population on 670 thousands of chairmen. At the same time support of fattening will be carried out 770 thousands of chairmen of bull-calves, that will provide a production 160 thousands of tons of beef.

Simultaneously with stimulation of increase of total number of livestock of cattle in the economies of population the measures of support are developed for creation of молочарських cooperative stores.

Also operating orders are foresee a grant indemnification of interest rate after shortly - so - and by long-term credits, attracted on coverage of production charges, related to the purchase of forages, raw material and ingredients for the production of the mixed fodders, to the sapling of agricultural animals and on acquisition of pedigree cattle.

Conclusions. *A stock-raising is, sure, by important industry of agriculture. Most indexes of production in a stock-raising remain almost stable during the last years. However necessary it is to continue work for stabilizing and increase of productions in this industry.*

Keywords: *suckling cattle breeding, production of meat, processing enterprises, pedigree enterprises, budgetary grant, economic efficiency.*

УДК 631.16:330.131.5:637.1:65.017.1

Терещенко І. О.,
асистент,
Полтавська державна аграрна академія

ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОДУЛЬНОГО МІНІ-ЗАВОДУ

Анотація. *Проаналізовано основні фактори, що впливають на прибутковість функціонування модульного міні-заводу. Визначено точку беззбитковості функціонування модульних міні-заводів потужністю переробки 5 т, 10 т і 20 т за добу, що залежить від обсягу реалізованої продукції. Обчислено прибутковості й термін окупності модульного міні-заводу в залежності від його потужності та різних прогностичних сценаріїв (песимістичного, реалістичного та оптимістичного), в основу яких покладений початковий обсяг реалізації готової продукції (40,0 %, 60,0 % та 80,0 % відповідно).*

Ключові слова: *молочне скотарство, конкурентоспроможність, замкнутий цикл, модульний міні-завод.*

Постановка проблеми. Низький рівень ефективності функціонування підприємств галузі молочного скотарства, як і багатьох інших секторів сільського господарства, пов'язаний з сировинною орієнтацією виробництва. У високорозвинених країнах світу великотоварні виробники продукції молочного скотарства у своєму розпорядженні мають власні переробні потужності й